

Statul cu plapuma în spate la televizor lângă radiator e un obicei moștenit, ca și statul la coadă, acest statu quo ante dovedește continuitatea și rezistența poporului român prin înțepierii pe tot cuprinsul patriei noastre. Pentru că starea națiunii e afectată grav de dirdiiala care consumă aiurea kaloriile din alimente (procurate cu ce preț), televiziunea are grijă și ne administrează zilnic imagini terifiante cu femeii ciopârțite, catastrofe, sinistruri, oropsiți dormind pe canale și mîncînd din gunoaie, ca să vedem noi că răul n-are margini și că la 12—14°, cu trei portocale în geam și în așteptarea serialului, trebuie să ne considerăm fericiți. Și ce dacă nici nu pilpiile gazele, mai bine așa decît să explodeze tot blocul, ce dacă iar ai gătit macaroane, de la ele nu capeți trichiniloză, iar față de refugiații albanezi și studenții din cămine... să nu miniem pe Dumnezeu.

Și-apoi televiziunea te mai face să și rîzi, știind și ea că «rîsul eliberează în tot corpul endorfine-morfine naturale cu proprietăți antidureroase și calmante, masează abdomenul, e excelent pentru vezică și agită frenetic degetele de la picioare» («Expres Magazin», nr. 3). În perioada campaniei electorale putem spune că ni s-au agitat frenetic degetele de la picioare și înainte de Actualități și tirziu în noapte. Dar, prin acumulare cantitativă de răcnete, mutre grotești, simboluri partinice — de la mătura la Ștefan cel Mare și de la leu jigărit la Gigă — ceea ce era excelent pentru vezică a devenit nociv pentru cap. Părea că se crease un coridor între balamuc și studioul 4, coridor prin care dădeau buzna pe postul național, mai abtîrî ca-n decembrie '89, indivizi cu evidente afecțiuni psihice sau marcate tare intelectual, unii agresivi, impunînd cămăsa de forță, «cămăsa morții» sau cămășa de noapte

cu arnici a Conului Leonida, alții melancolici, liricoizi și evlavioși — toți cu pretenția de a ne reprezenta, a ne astupa gurile, a face și a drege case, conducte, aprovizionare, deșobolanizare, eradicare, unire-n cuget și simțiri.

Cînd va apărea articolul acesta, bilciul electoral se va fi terminat, poate și gerul, consilierii romi și primarii cu, la vedere, doar clasele primare vor fi poate în funcții, mafia foștilor activiști comuniști își va fi impus oamenii pe ici, pe colo, cît să susțină SRL-urile de securiști iar nume ca Popilean, Nahorniac, Gheorghe Ion zis Pantaloni și Gigel de la Galați se vor duce pe apa sîmbetei odată cu zilele babelor. Apropo de babe: e de remarcat că femeile au jucat un rol cu totul insignifiant în campania electorală. De ce, cînd în toată lumea și Bulgaria ele acced la înalte funcții politice, prim-ministru, vicepreședinte, chiar președinte (Filipine și Irlanda de exemplu) — în «fragila noastră democrație» sexul fragil nu se avîntă? Umbrele cu conci achitate de plutonul de execuție sau de tribunalul teritorial n-ar constitui un răspuns suficient.

Probabil că femeia română preferă să «facă politică» stînd la televizor lângă radiator, cu endorfino-morfina, adrenalina și foliculina gata de invazie, și să contemple toaletele, coafura și cerceii doamnelor Cresson, Ashraoni, Corazón Aquino, Imelda Marcos și alte externe care habar n-au ce-i o coadă la lapte pe —10°, la 5 dimineața, cum se țese pe ciupercă un călcîi și în cît timp fierbe o ciorbă pe reșou, cînd se întrerupe și curentul. Deci cred că ea, hrănită mai mult cu înțelepciune genetică, dacă tot nu e competitivă pe piețele orientale, nu s-a băgat încă unde nu-i fierbe oala, ci doar clevește din banca ei, falimentară ca mine acum.

Moartea unui artist

Sandu Simionică

ntîmplarea absurdă sub semnul căreia ne stă întreaga existență l-a ales drept erou — în chiar seara cînd vestitorii anunțau nașterea Domnului — pe Sandu Simionică. A plecat uluitor de grăbit, la doar 57 de ani. Robustețea fizică și echilibrul interior, clădit din credința în toate valorile pozitive ale oamenilor din jur și ale lumii în general, din viguroasa speranță în mai bine, din răbdarea înțeleaptă și generozitatea omului cu adevărat bun, l-ar fi îndreptățit să mai adaste. Și totuși...

În ultima vreme, contrazis, ca noi toți, de o realitate neconformă cu imaginea din speranța lui, trecea prin stări contradictorii, de la îndoilele cele mai acute la convingerile cele mai ferme. Căuta, căuta cu nesiguranță și adesea cu disperată neodihnă, accesul la treapta de sus din sine însuși. Se îndoia de a o fi atins vreodată, chiar și atunci cînd, în profesia lui, dar nu numai, izbutea. Avea obsesia, altfel de rară, a limitelor...

S-a investit în viață, în teatru și în oameni, cu statornicie și cu patimă: «...cred că toate lucrurile în lumea asta trebuie făcute cu totală dăruire. Eu fac teatru cu pasiune, m-am înșurat din pasiune, am făcut un copil din pasiune, am făcut...» obișnuia Sandu să spună, rîzînd ca să mai atenueze din patetismul declarației. Avea firea și sufletul sensibil și impresionabil al moldoveanului care era și, deși se străduia să nu pară, era un romantic. Se vedea după modul în care privea lumea, după modul în care se privea și te privea. După ceea ce-și impunea lui și cerea celorlalți. Și după felul în care se simțea mereu dator și fericit să te ajute, cu o discreție, o delicatețe și un bun simț care nu au încetat să mă uimească. Avea conștiința acestui dar — acela de a fi pavăză, sprijin și punct fix pentru cei din jur — și era fericit să-și «folosească» darul.

Vorbea cu pasiune despre tot ce însemna teatru și profesia lui dar cu incredibilă sfințenie și reținere despre sine: «...pe cine crezi tu că ar putea interesa cînd am început să fac teatru, de ce am ales tocmai teatru și nu ultrapasionalul studiu al celenteratelor, de pildă, de ce am făcut tot ce am făcut pînă acum, dar mai ales de ce n-am făcut o mulțime de lucruri care, vai!, ce bine mai era dacă le făceam...», se

îndoia Sandu.

Cîte nu a făcut, cîte ar fi vrut să facă și nu a mai apucat, sau cîte ar fi putut să facă nu vom mai afla niciodată. Judecînd însă după cît a făcut în cei 30 de ani de profesie, neîndoios că foarte multe...

A absolvit I.A.T.C.-ul în 1963, a stat un an doar, pînă în 1964, la teatrul din Oradea, apoi pînă în 1978 la Teatrul dramatic din Constanța. De atunci, pînă la sfîrșit, a fost actorul, poate nu întotdeauna îndeajuns de prețuit, al Teatrului Național din Timișoara. Îi plăcea să spună că profesia lui a fost «un șir lung de aventuri». Spirituale, sigur. Adică de întîlniri cu actori, regizori, colegi. Dar mai ales cu personaje, multe dintre ele celebre: Othello, Răzvan din Răzvan și Vidra de Hasdeu, Richard Dudgeon din Discipolul diavolului de G.B. Shaw, Fiul din Vizita bătrînei doamne de Fr. Dürrenmatt, Mircea din Io, Mircea Voievod de Dan Tărcilă, Iason din Medeea de Euripide, Hector din Război cu Troia nu se face de J. Giraudoux, Gabor din Moara de pulbere de D.R. Popescu, El din Plaja de Guy Foissy, ultimul său rol, și cîte altele.

A fost un actor de forță dar și de coloratură, un actor cu prestație și finuță — nu doar fizică — verticală. Cînd apărea pe scenă «se vedea» bine, chiar fără să rostească vreun cuvînt. Umplea scena.

«Deși îmi place să par un nestatornic, nu sînt. E adevărat, am mai cochetat în viața mea de actor cu opera, cu televiziunea și cu cinematografia, dar vezi, am rămas fidel iubirii mele dintîi și de pe urmă, teatrul» — zicea Sandu, «fiindcă teatrul, mai mult ca toate, mă ajută să-mi depășesc limitele».

A fost o persoană inconfortabilă, ca toți cei hotărîți să apere adevărul fără înutile diplomații. Simțea nevoia să apere actorii. Uneori chiar de ei înșiși, alții de cei din jur. Atunci, ca să fie mai convingător, îl chema în sprijin pe Max Reinhardt: «Astăzi putem trece oceanul cu avionul, putem auzi și vedea ce se întîmplă de cealaltă parte a lui. Dar drumul care duce spre noi înșine și spre semenul nostru se află la mii de ani lumină. Actorul face pași înainte pe acest drum». Cine va fi putut oare să numere pașii izvođiți din harul lui, făcuți ușor, pe vîrfuri, spre sufletul atîtor spectatori? Sau spre inima alîtor oameni care l-au iubit?

Vor rămîne, ca atîtea alte lucruri, imprecise, știuți și numărați altfel de fiecare, după sufletul lui.

■ MARIANA VOICU